

Proiect la tema "Integrarea numerică. Metode aproximative de evaluare a ariilor trapezelor curbilinii "

Lucrare Nr. 4 "Calculul numeric al integralelor "

Elaborat: elevul clasei a XII-a "___", Nume Prenume Elev ????

Varianta ____

Obiective:

- ❑ Verificarea posibilității aplicării metodei în studiu pentru integralele propuse;
- ❑ Analiza integralelor propuse, rezolvarea lor analitică, alcătuirea programelor care realizează metodele în studiu;

Sarcini de realizat:

- 1) Calculați integrala după *metoda dreptunghiurilor de dreapta* și *de stânga* pentru $n=10$, evaluând precizia prin compararea rezultatelor obținute.
- 2) Calculați integrala după *metoda dreptunghiurilor medii*, folosind pentru evaluarea preciziei calculul dublu pentru $n_1=8$ și $n_2=10$.
- 3) Calculați integrala cu precizia 10^{-3} , utilizând *metoda trapezelor*.

Rezolvarea sarcinii 1

1. Calculați integrala $I = \int_{1,5}^{2,3} \frac{\sqrt{0,3x+1,2}}{1,6x + \sqrt{x^2 + 0,5}} dx$, utilizând *metoda dreptunghiurilor de stânga* și *de dreapta*.

Soluție:

Pentru a calcula valoarea integralei după formulele dreptunghiurilor de stânga sau de dreapta pentru $n=10$, divizăm intervalul de integrare în 10 părți cu pasul:

$$h = \frac{b-a}{n} = \frac{2,3-1,5}{10} = 0,08.$$

Alcătuim tabelul de valori al funcției de sub integrală în punctele de divizare a intervalului:

i	x_i	$0,3x_i + 1,2$	$\sqrt{0,3x_i + 1,2}$	$\sqrt{x_i^2 + 0,5}$	$1,6x_i + \sqrt{x_i^2 + 0,5}$	y_i
0	1,5	1,65	1,2845	1,6583	4,0583	0,3165
1	1,58	1,674	1,2938	1,7310	4,2590	0,3037
2	1,66	1,698	1,3031	1,8043	4,4603	0,2922
3	1,74	1,722	1,3122	1,8782	4,6622	0,2815
4	1,82	1,746	1,3214	1,9525	4,8545	0,2716
5	1,90	1,77	1,3304	2,0273	5,0673	0,2626
6	1,98	1,794	1,3394	2,1025	5,2705	0,2541
7	2,06	1,818	1,3483	2,1780	5,4740	0,2463
8	2,14	1,842	1,3572	2,2538	5,6778	0,2390
9	2,22	1,866	1,3660	2,3299	5,8819	0,2322
10	2,30	1,89	1,3748	2,4062	6,0862	0,2259
						$S_1=2,6997$
						$S_2=2,6091$

În tabel s-au determinat valorile sumelor: $S_1 = \sum_{i=0}^9 y_i = 2,6997$ și $S_2 = \sum_{i=1}^{10} y_i = 2,6091$.

Aflăm valorile aproximative ale integralei. Dacă aplicăm *formula dreptunghiurilor de stânga*, atunci vom avea:

$$I_{st} = h \cdot \sum_{i=0}^9 y_i = 0,08 \cdot 2,6997 = 0,2158.$$

Aflăm acum valoarea integralei, utilizând *formula dreptunghiurilor de dreapta*:

$$I_{dr} = h \cdot \sum_{i=1}^{10} y_i = 0,08 \cdot 2,6091 = 0,2087.$$

Rezultatele obținute după o formulă sau alta se deosebesc, de aceea în calitate de valoare finală vom lua *semisuma* valorilor determinate, rotunjind rezultatul până la zecimi de miimi:

$$I = \frac{I_{st} + I_{dr}}{2} = 0,212.$$

Răspuns: $I \approx 0,212$

Rezolvarea sarcinii 2

2. Calculați integrala $I = \int_{0,4}^{1,2} \frac{\sin(0,6x + 0,3)}{1,7 + \cos(x^2 + 1,2)} dx$, aplicând metoda dreptunghiurilor medii.

Soluție:

Pentru rezolvare vom folosi *formula dreptunghiurilor medii (de mijloc)*:

$$I_{med} = \int_a^b f(x) dx = h \cdot \sum_{i=0}^{n-1} y \cdot \left(x_i + \frac{h}{2} \right)$$

Calcululele le vom efectua de două ori, pentru $n_1=8$ și $n_2=10$ și respectiv pentru pasul:

$$h_1 = \frac{b-a}{n_1} = \frac{1,2-0,4}{8} = 0,1 \text{ și } h_2 = \frac{b-a}{n_2} = \frac{1,2-0,4}{10} = 0,08.$$

Rezultatele le introducem pentru comoditate în tabelele 1 și 2.

Tabelul 1

i	x_i	$x_i + \frac{h}{2}$	$\sin(0,6x + 0,3)$	$1,7 + \cos(x^2 + 1,2)$	$y \cdot \left(x_i + \frac{h}{2} \right)$
0	0,4	0,45	0,53963	1,86750	0,28896
1	0,5	0,55	0,58914	1,76824	0,33318
2	0,6	0,65	0,63654	1,64832	0,38618
3	0,7	0,75	0,68164	1,50947	0,45158
4	0,8	0,85	0,72429	1,35550	0,53433
5	0,9	0,95	0,76433	1,19300	0,64068
6	1,0	1,05	0,80162	1,03186	0,77687
7	1,1	1,15	0,83603	0,88559	0,94404
					$S_1=4,35582$

Tabelul 2

i	x_i	$x_i + \frac{h}{2}$	$\sin(0,6x + 0,3)$	$1,7 + \cos(x^2 + 1,2)$	$y \cdot \left(x_i + \frac{h}{2} \right)$
0	0,4	0,44	0,53457	1,87627	0,28491
1	0,48	0,52	0,57451	1,80022	0,31913
2	0,56	0,60	0,61312	1,71080	0,35838
3	0,64	0,68	0,65032	1,60852	0,40430
4	0,72	0,76	0,68602	1,49467	0,45898
5	0,80	0,84	0,72014	1,37142	0,52511
6	0,88	0,92	0,75260	1,24212	0,60590
7	0,96	1,00	0,78333	1,11150	0,70475
8	1,04	1,08	0,81225	0,98571	0,82403
9	1,12	1,16	0,83930	0,87241	0,96205
					$S_2=5,44754$

Determinăm acum valorile aproximative ale integralei:

$$I_1 = h_1 \cdot S_1 = 0,1 \cdot 4,35582 = 0,43558 ;$$

$$I_2 = h_2 \cdot S_2 = 0,08 \cdot 5,44754 = 0,43580 .$$

Observăm că valorile calculate diferă puțin una de alta (ordinul zecimilor de miimi), însă valoarea a doua este mai exactă decât prima, de aceea în calitate de valoare finală a integralei vom lua $I \approx 0,4358$.

Răspuns: $I \approx 0,4358$

Rezolvarea sarcinii 3

3. Calculați integrala $I = \int_{0,7}^{1,3} \frac{dx}{\sqrt{2x^2 + 0,3}}$, cu precizia 10^{-3} .

Soluție:

Pentru atingerea preciziei date (10^{-3}), vom determina valoarea lui n , astfel încât

$$\frac{(b-a)^3}{12n^2} \cdot M_2 < 0,0005. \quad (*)$$

În formula de mai sus, $a = 0,7; b = 1,3; M_2 \geq \max_{[0,7;1,3]} |f''(x)|$, unde $f(x) = \frac{1}{\sqrt{2x^2 + 0,3}}$ este funcția de sub integrală.

Determinăm în continuare derivatele de ordinul unu și doi:

$$f'(x) = \frac{-2x}{\sqrt{(2x^2 + 0,3)^3}} \text{ și } f''(x) = \frac{8x^2 - 0,6}{\sqrt{(2x^2 + 0,3)^5}}.$$

$$\text{Atunci, } \max_{[0,7;1,3]} |f''(x)| < \frac{8 \cdot 1,3^2 - 0,6}{\sqrt{(2 \cdot 0,7^2 + 0,3)^5}} \approx 6,98.$$

Dacă vom lua valoarea lui $M_2 = 7$, atunci inegalitatea (*) va avea forma $\frac{0,6^3 \cdot 7}{12n^2} < 0,0005$, de unde $n^2 > 252$, adică $n > 16$. Pentru o precizie mai bună, vom stabili valoarea finală a lui $n=20$.

Calcularea integralei se realizează după formula:

$$I \approx h \cdot \left(\frac{y_0 + y_{20}}{2} + y_1 + y_2 + \dots + y_{19} \right),$$

unde $h = \frac{b-a}{n} = \frac{1,3-0,7}{20} = \frac{0,6}{20} = 0,03$; $y_i = y(x_i) = \frac{1}{\sqrt{2x_i^2 + 0,3}}$; $x_i = 0,7 + i \cdot h$, pentru $i = 1, 2, \dots, 20$.

Pentru comoditate, toate calculele sunt introduse în tabelul ce urmează:

i	x_i	x_i^2	$2x_i^2 + 0,3$	$\sqrt{2x_i^2 + 0,3}$	y_0, y_{20}	y_1, y_2, \dots, y_{19}
0	0,700	0,4900	1,2800	1,1314	0,88388	
1	0,730	0,5329	1,3658	1,1687		0,85567
2	0,760	0,5776	1,4552	1,2063		0,82897
3	0,790	0,6241	1,5482	1,2443		0,80369
4	0,820	0,6724	1,6448	1,2825		0,77973
5	0,850	0,7225	1,7450	1,3210		0,75701
6	0,880	0,7744	1,8488	1,3597		0,73545
7	0,910	0,8281	1,9562	1,3986		0,71498
8	0,940	0,8836	2,0672	1,4378		0,69552
9	0,970	0,9409	2,1818	1,4771		0,67701
10	1,000	1,0000	2,3000	1,5166		0,65938
11	1,030	1,0609	2,4218	1,5562		0,64259
12	1,060	1,1236	2,5472	1,5960		0,62657
13	1,090	1,1881	2,6762	1,6359		0,61128
14	1,120	1,2544	2,8088	1,6759		0,59668
15	1,150	1,3225	2,9450	1,7161		0,58272
16	1,180	1,3924	3,0848	1,7564		0,56936
17	1,210	1,4641	3,2282	1,7967		0,55657
18	1,240	1,5376	3,3752	1,8372		0,54431
19	1,270	1,6129	3,5258	1,8777		0,53256
20	1,300	1,6900	3,6800	1,9183	0,52129	
					$S=1,40517$	$S=12,77004$

Astfel, valoarea integralei este $I = 0,03 \cdot \left(\frac{1,40517}{2} + 12,77004 \right) = 0,40418 \approx 0,404$.

Răspuns: $I \approx 0,404$

Sarcini pentru realizarea proiectului.

Calc.	Calc.	Calc.
1. $\int_{0,6}^{1,4} \frac{\sqrt{x^2 + 5} dx}{2x + \sqrt{x^2 + 0,5}};$ $\int_{0,2}^{0,8} \frac{\sin(2x + 0,5) dx}{2 + \cos(x^2 + 1)};$ $\int_{0,8}^{1,6} \frac{dx}{\sqrt{2x^2 + 1}}.$	2. $\int_{0,4}^{1,2} \frac{\sqrt{0,5x + 2} dx}{\sqrt{2x + 1} + 0,8};$ $\int_{0,3}^{0,9} \frac{\cos(0,8x + 1,2) dx}{1,5 + \sin(x^2 + 0,6)};$ $\int_{1,2}^{2,7} \frac{dx}{\sqrt{x^2 + 3,2}}.$	3. $\int_{0,8x + \sqrt{1,5x^2 + 2}}^{1,8} \frac{\sqrt{0,8x^2 + 1} dx}{\sqrt{1,5x^2 + 2}};$ $\int_{0,4}^{1,0} \frac{\sin(x + 1,4) dx}{0,8 + \cos(2x^2 + 0,5)};$ $\int_{1,0}^{2,0} \frac{dx}{\sqrt{2x^2 + 1,3}}.$
4. $\int_{1,0}^{2,2} \frac{\sqrt{1,5x + 0,6} dx}{1,6 + \sqrt{0,8x^2 + 2}};$ $\int_{0,6}^{1,0} \frac{\cos(0,6x^2 + 0,4) dx}{1,4 + \sin^2(x + 0,7)};$ $\int_{0,2}^{1,2} \frac{dx}{\sqrt{x^2 + 1}}.$	5. $\int_{1,2}^{2,0} \frac{\sqrt{2x^2 + 1,6} dx}{2x + \sqrt{0,5x^2 + 3}};$ $\int_{0,5}^{1,3} \frac{\sin(0,5x + 0,4) dx}{1,2 + \cos(x^2 + 0,4)};$ $\int_{0,8}^{1,4} \frac{dx}{\sqrt{2x^2 + 3}}.$	6. $\int_{1,3}^{2,5} \frac{\sqrt{x^2 + 0,6} dx}{1,4 + \sqrt{0,8x^2 + 1,3}};$ $\int_{0,4}^{0,8} \frac{\cos(x^2 + 0,6) dx}{0,7 + \sin(0,8 + 1)};$ $\int_{0,4}^{1,2} \frac{dx}{\sqrt{2 + 0,5x^2}}.$
7. $\int_{1,2}^{2,6} \frac{\sqrt{0,4x + 1,7} dx}{1,5x + \sqrt{x^2 + 1,3}};$ $\int_{0,3}^{1,5} \frac{\sin(0,3x + 1,2) dx}{1,3 + \cos^2(0,5x + 1)};$ $\int_{1,4}^{2,1} \frac{dx}{\sqrt{3x^2 - 1}}.$	8. $\int_{0,8}^{1,6} \frac{\sqrt{0,3x^2 + 2,3} dx}{1,8 + \sqrt{2x + 1,6}};$ $\int_{0,5}^{1,8} \frac{\cos(x^2 + 0,6) dx}{1,2 + \sin(0,7x + 0,2)};$ $\int_{1,2}^{2,4} \frac{dx}{\sqrt{0,5 + x^2}}.$	9. $\int_{1,2}^{2,0} \frac{\sqrt{0,6x + 1,7} dx}{2,1x + \sqrt{0,7x^2 + 1}};$ $\int_{0,4}^{1,2} \frac{\sin(1,5x + 0,3) dx}{2,3 + \cos(0,4x^2 + 1)};$ $\int_{0,4}^{1,2} \frac{dx}{\sqrt{3 + x^2}}.$
10. $\int_{0,8}^{2,4} \frac{\sqrt{0,4x^2 + 1,5} dx}{2,5 + \sqrt{2x + 0,8}};$ $\int_{0,4}^{1,2} \frac{\cos(x^2 + 0,8) dx}{1,5 + \sin(0,6x + 0,5)};$ $\int_{0,6}^{1,5} \frac{dx}{\sqrt{1 + 2x^2}}.$	11. $\int_{1,2}^{2,8} \frac{\sqrt{1,2x + 0,7} dx}{1,4x + \sqrt{1,3x^2 + 0,5}};$ $\int_{0,5}^{1,3} \frac{\sin(0,7x + 0,4) dx}{2,2 + \cos(0,3x^2 + 0,7)};$ $\int_{2,0}^{3,5} \frac{dx}{\sqrt{x^2 - 1}}.$	12. $\int_{0,6}^{2,4} \frac{\sqrt{1,1x^2 + 0,9} dx}{1,6 + \sqrt{0,8x^2 + 1,4}};$ $\int_{0,4}^{1,4} \frac{\cos(0,8x^2 + 1) dx}{1,4 + \sin(0,3x + 0,5)};$ $\int_{0,5}^{1,3} \frac{dx}{\sqrt{x^2 + 2}}.$
13. $\int_{0,7}^{2,1} \frac{\sqrt{0,6x + 1,5} dx}{2x + \sqrt{x^2 + 3}};$ $\int_{0,2}^{1,0} \frac{\sin(0,8x^2 + 0,3) dx}{0,7 + \cos(1,2x + 0,3)};$ $\int_{1,2}^{2,6} \frac{dx}{\sqrt{x^2 + 0,6}}.$	14. $\int_{0,8}^{2,4} \frac{\sqrt{1,5x + 2,3} dx}{3 + \sqrt{0,3x + 1}};$ $\int_{0,3}^{1,1} \frac{\cos(0,3x + 0,5) dx}{1,8 + \sin(x^2 + 0,8)};$ $\int_{1,4}^{2,2} \frac{dx}{\sqrt{3x^2 + 1}}.$	15. $\int_{1,9}^{2,6} \frac{\sqrt{2x + 1,7} dx}{2,4 + \sqrt{1,2x^2 + 0,6}};$ $\int_{0,3}^{1,1} \frac{\sin(0,6x^2 + 0,3) dx}{2,4 + \cos(x + 0,5)};$ $\int_{0,8}^{1,8} \frac{dx}{\sqrt{x^2 + 4}}.$
16. $\int_{0,5}^{1,9} \frac{\sqrt{0,7x^2 + 2,3} dx}{3,2 + \sqrt{0,8x + 1,4}};$ $\int_{0,4}^{1,2} \frac{\cos(0,4x + 0,6) dx}{0,8 + \sin^2(x + 0,5)};$ $\int_{1,6}^{2,2} \frac{dx}{\sqrt{x^2 + 2,5}}.$	17. $\int_{1,0}^{2,6} \frac{\sqrt{0,4x + 3} dx}{0,7x + \sqrt{2x^2 + 0,5}};$ $\int_{0,4}^{1,8} \frac{\sin(0,2x^2 + 0,7) dx}{1,4 + \cos(0,5x + 0,2)};$ $\int_{0,6}^{1,6} \frac{dx}{\sqrt{x^2 + 0,8}}.$	18. $\int_{0,7}^{2,1} \frac{\sqrt{1,7x^2 + 0,5} dx}{1,4 + \sqrt{1,2x + 1,3}};$ $\int_{0,2}^{1,0} \frac{\cos(0,3x + 0,8) dx}{0,9 + 2\sin(0,4x + 0,3)};$ $\int_{1,2}^{2,0} \frac{dx}{\sqrt{x^2 + 1,2}}.$

19.	$\int_{0,6}^{2,2} \frac{\sqrt{1,5x+1}dx}{1,2x+\sqrt{x^2+1,8}};$ $\int_{0,3}^{1,1} \frac{\sin(0,8x+0,3)dx}{1,2+\cos(x^2+0,4)};$ $\int_{1,4}^{2,0} \frac{dx}{\sqrt{2x^2+0,7}}.$	20.	$\int_{1,2}^{3,0} \frac{\sqrt{2x^2+0,7}dx}{1,5+\sqrt{0,8x+1}};$ $\int_{0,5}^{1,3} \frac{\cos(x^2+0,2)dx}{1,3+\sin(2x+0,4)};$ $\int_{3,2}^{4,0} \frac{dx}{\sqrt{0,5x^2+1}}.$	21.	$\int_{1,3}^{2,7} \frac{\sqrt{1,3x^2+0,8}dx}{1,7+\sqrt{2x+0,5}};$ $\int_{0,4}^{1,2} \frac{\sin(0,6x+0,5)dx}{1,5+\cos(x^2+0,4)};$ $\int_{0,8}^{1,7} \frac{dx}{\sqrt{2x^2+0,3}}.$
22.	$\int_{0,6}^{1,4} \frac{\sqrt{x^2+0,5}dx}{2x+\sqrt{x^2+2,5}};$ $\int_{0,2}^{0,8} \frac{\cos(x^2+1)dx}{2+\sin(2x+0,5)};$ $\int_{1,2}^{2,0} \frac{dx}{\sqrt{0,5x^2+1,5}}.$	23.	$\int_{0,4}^{1,2} \frac{\sqrt{2x^2+1}dx}{0,8x+\sqrt{0,5x+2}};$ $\int_{0,3}^{0,9} \frac{\sin(x^2+0,6)dx}{1,5+\cos(0,8x+1,2)};$ $\int_{2,1}^{3,6} \frac{dx}{\sqrt{x^2-3}}.$	24.	$\int_{0,8x+\sqrt{0,8x^2+1}}^{1,8} \frac{\sqrt{1,5x^2+2}dx}{0,8x+\sqrt{0,8x^2+1}};$ $\int_{0,4}^{1,0} \frac{\cos(2x^2+0,5)dx}{0,8+\sin(x+1,4)};$ $\int_{1,3}^{2,5} \frac{dx}{\sqrt{0,2x^2+1}}.$
25.	$\int_{1,0}^{2,2} \frac{\sqrt{0,8x^2+2}dx}{1,6+\sqrt{1,5x+0,6}};$ $\int_{0,6}^{1,0} \frac{\sin(x+0,7)dx}{1,4+\cos(0,6x+0,4)};$ $\int_{0,6}^{1,4} \frac{dx}{\sqrt{12x^2+0,5}}.$	26.	$\int_{1,2}^{2,0} \frac{\sqrt{0,5x^2+3}dx}{2x+\sqrt{2x^2+1,6}};$ $\int_{0,5}^{1,3} \frac{\cos(x^2+0,4)dx}{1,2+\sin(0,5x+0,4)};$ $\int_{1,3}^{2,1} \frac{dx}{\sqrt{3x^2-0,4}}.$	27.	$\int_{1,3}^{2,5} \frac{\sqrt{0,8x^2+1,3}dx}{1,4+\sqrt{x^2+0,6}};$ $\int_{0,4}^{0,8} \frac{\sin(0,8x+1)dx}{0,7+\cos(x^2+0,6)};$ $\int_{1,4}^{2,6} \frac{dx}{\sqrt{1,5x^2+0,7}}.$
28.	$\int_{1,2}^{2,6} \frac{\sqrt{x^2+1,3}dx}{1,5x+\sqrt{0,4x+1,7}};$ $\int_{0,3}^{1,5} \frac{\cos(0,5x^2+1)dx}{1,3+\sin(0,3x+1,2)};$ $\int_{0,6}^{1,4} \frac{dx}{\sqrt{12x^2+0,5}}.$	29.	$\int_{0,8}^{1,6} \frac{\sqrt{2x+1,6}dx}{1,8+\sqrt{0,3x^2+2,3}};$ $\int_{0,5}^{1,1} \frac{\cos(0,7x+0,2)dx}{1,2+\sin(x^2+0,6)};$ $\int_{2,3}^{2,5} \frac{dx}{\sqrt{x^2-4}}.$	30.	$\int_{1,2}^{2,0} \frac{\sqrt{0,7x^2+1}dx}{2,1x+\sqrt{0,6x+1,7}};$ $\int_{0,4}^{1,2} \frac{\cos(0,4x^2+1)dx}{2,3+\sin(1,5x+0,3)};$ $\int_{0,32}^{0,66} \frac{dx}{\sqrt{x^2+2,3}}.$